

Auditdienst Rijk
Ministerie van Financiën

Rapport van bevindingen

Onderzoek kosten Rijksbrede ICT

Colofon

Titel	Onderzoek kosten Rijksbrede ICT
Uitgebracht aan	CIO Rijk/directeur Informatiseringsbeleid Rijk
Datum	13 december 2016
Kenmerk	2016-0000225174

Inlichtingen
Auditdienst Rijk
070-342 7700

Inhoud

Aanleiding opdracht	4	
1	Zijn er vooraf eisen gesteld aan de onderbouwing van de begrote bedragen in de notitie kostenverdeling rijksbrede ICT voorzieningen 2016?	6
2	Welke onderbouwing is daadwerkelijk aanwezig voor de begrote bedragen in de notitie kostenverdeling rijksbrede ICT voorzieningen 2016?	7
2.1	De onderbouwing van de DWR tarieven ontwikkelt zich van gedetailleerd in 2011 naar globaal voor de tarieven van 2016	7
2.2	Het tarief voor de rijkspas wordt door DGOO-CIO Rijk op basis van begroting bepaald	8
2.3	Tarief Haagse ring VPN fluctueert met aantal aansluitingen	8
2.4	Het tarief voor netwerkvoorzieningen wordt in rekening gebracht door het SSC-ICT en stamt voor groot deel uit opdrachtbrief uit 2011	9
2.5	Het tarief voor regiekosten Logius is afgesproken percentage van 10%	9
2.6	Het tarief voor RIN is voornamelijk het resultaat van begrote personele kosten en door DICTU doorberekende kosten	9
3	Zijn gangbare bedrijfseconomische grondslagen toegepast bij de totstandkoming van de begrote bedragen?	10
4	Staan de begrote en in rekening gebrachte kosten per voorziening in verhouding tot de daadwerkelijk gemaakte kosten?	11
4.1	Informatie over kosten voor DWR voorzieningen verbeterd maar is nog niet volledig	11
4.2	RIN: begroting en kosten ongeveer in balans	12
5	Aanbevelingen	13
5.1	Duidelijke keuzes maken in de sturing en beheersing van de DWR voorzieningen	13
6	Verantwoording van het onderzoek	14
6.1	Werkzaamheden en afbakening	14
6.2	Gehanteerde Standaard	14
6.3	Verspreiding rapport	14
7	Ondertekening	15

Aanleiding opdracht

Kosten voor rijksbrede ICT-voorzieningen zijn kosten voor voorzieningen waarvan in beginsel alle departementen gebruik maken. De regie over deze voorzieningen lag bij het Tactisch Beraad Generieke ICT (TBGI) en sinds de reorganisatie van BZK bij de directie CIO Rijk van het DG Overheidsorganisatie (DGOO). De voorzieningen worden beheerd door SSC-ICT, Logius, DICTU en CIBG. De financiering van de kosten wordt jaarlijks in het CIO-beraad en de ICBR geregeld via de notitie *kostenverdeling rijksbrede ICT* – hierna soms ook aangehaald als *tarievennota* - en formeel vastgesteld door de ICBR. De kostenverdeling over de departementen gebeurt grotendeels naar rato van het aantal individuele arbeidsrelaties (IAR) en voor één voorziening op basis van daadwerkelijke afname.

Het CIO beraad heeft op 18 november 2015 de notitie 'kostenverdeling rijksbrede ICT 2016' besproken. Verschillende leden vroegen om nader onderzoek naar de in de notitie opgenomen tarieven en de opbouw en verdeling van de kosten. De voorzitter van het CIO beraad constateerde dat de vergadering akkoord was met de tarievennota (de notitie kostenverdeling rijksbrede ICT 2016) en dat in 2016 een extern onderzoek zal plaatsvinden naar de tarieven. De kosten voor de applicatie ICT Dashboard (die beheerd wordt door DICTU) worden

vanwege de beperkte omvang niet in het onderzoek betrokken. In de opdrachtbevestiging van 31 augustus 2016 is de opdracht uitgewerkt. Als doelstelling is daarin verwoord: inzicht geven in de onderbouwing van de kosten zoals genoemd in de notitie kostenverdeling rijksbrede ICT voorzieningen 2016.

Deze doelstelling is uitgewerkt in de volgende onderzoeksvragen:

1. Zijn er vooraf eisen gesteld aan de onderbouwing van de begrote bedragen in de notitie kostenverdeling rijksbrede ICT voorzieningen 2016.
2. Welke onderbouwing is daadwerkelijk aanwezig voor de begrote bedragen in de notitie kostenverdeling rijksbrede ICT voorzieningen 2016.
3. Zijn gangbare bedrijfseconomische grondslagen toegepast bij de totstandkoming van de begrote bedragen (bijv. toerekening van indirecte kosten).
4. Staan de begrote en in rekening gebrachte kosten per voorziening in verhouding tot de daadwerkelijk gemaakte kosten (hierbij wordt het eerste halfjaar van 2016 in beschouwing genomen).

Centrale hoofdboodschap: maak duidelijkere afspraken en richt de informatievoorziening goed in

De verantwoordelijkheidsverdeling van de rijksbrede ICT voorzieningen is niet voor alle voorzieningen geheel duidelijk. Afspraken over de sturing op en beheersing van de tarieven en kosten zijn niet altijd geformaliseerd. Dit geldt in bijzondere mate voor de door het SSC-ICT beheerde voorzieningen.

We zien in 2016 belangrijke aanzetten om hierin verbetering aan te brengen. Waaronder aanpassingen in de financiële infrastructuur bij het SSC-ICT en

voorstellen voor inrichting van de governance voor het Rijksportaal. Wij adviseren de governance voor alle rijksbrede ICT voorzieningen te verduidelijken, formaliseren en verder uit te werken. Belangrijk element hierin zou naar onze mening moeten zijn de periodieke informatievoorziening over bijvoorbeeld tarieven, werkelijke kosten en doelmatigheid.

1 Zijn er vooraf eisen gesteld aan de onderbouwing van de begrote bedragen in de notitie kostenverdeling rijksbrede ICT voorzieningen 2016?

De ratio bij deze vraag is dat als bij de start (2010/2011) van de rijksbrede ICT voorzieningen duidelijke keuzes en afspraken (zouden) zijn gemaakt over de onderbouwing van tarieven en de governance daar omheen, er dan voldoende transparantie zou zijn voor alle belanghebbenden.

Onze bevinding is dat er bij aanvang in 2010/2011 – en ook daarna - vooral veel discussie is geweest over de wijze van verdeling van kosten (solidariteits- versus profijtbeginsel). Geformaliseerde keuzes en afspraken over de totstandkoming en onderbouwing van tarieven, verantwoordelijkheden en informatievoorziening hebben wij niet aangetroffen. Dit zijn belangrijke condities om voldoende inzicht te kunnen bieden in de tarieven, en voor de beheerorganisaties om hun financiële administraties (grootboek/projectenadministratie) en periodieke informatievoorziening daarop in te kunnen richten. We zien bovendien dat in de periode tussen 2011 en 2016 veel organisatorische drukte was (fusies, overgang van verplichtingen-kasstelsel naar batenlastenstelsel). Deze context kan hebben bijgedragen aan het ontstaan van vragen over de tarieven, werkelijke kosten en doelmatigheid, kortom voor de aanleiding voor dit onderzoek.

In hoofdstuk 2 lichten wij onze bevindingen toe over de daadwerkelijk aangetroffen onderbouwing van de tarieven bij het SSC ICT, Logius en het CIBG.

2 Welke onderbouwing is daadwerkelijk aanwezig voor de begrote bedragen in de notitie kostenverdeling rijksbrede ICT voorzieningen 2016?

In hoofdstuk 1 is toegelicht dat wij geen informatie hebben aangetroffen over afspraken over de wijze waarop tarieven moeten worden onderbouwd. Wij zijn per voorziening nagegaan hoe de tarieven voor 2016 in de praktijk tot stand zijn gekomen.

<i>Rijksbrede ICT</i>	<i>Tarief volgens paragraaf 4 van de notitie kostenverdeling rijksbrede ICT</i>	<i>Hieronder paragraaf</i>
DWR (SSC-ICT)	€ 14.709.668	2.1
Rijkspas (TBGI/SSC-ICT)	€ 3.499.201	2.2
Haagse ring VPN's (Logius):		
• Aansluitingen en verbruikte capaciteit	€ 1.252.914	2.3
• Vastrecht en kleine wijzigingen	€ 566.659	2.3
Netwerkvoorzieningen (Logius)	€ 1.935.134	2.4
Regie Logius HR-VPN's (Logius)	€ 181.957	2.5
Regie Logius netwerkv.(Logius)	€ 193.513	2.5
RIN (CIBG)	€ 745.800	2.6

2.1 De onderbouwing van de DWR tarieven ontwikkelt zich van gedetailleerd in 2011 naar globaal voor de tarieven van 2016

De DWR-tarieven – inclusief € 2.000.000 voor ODC - € 14.709.668 in de notitie kostenverdeling rijksbrede ICT voorzieningen 2016 stemmen overeen met de gegevensbestanden van de afdeling DG00/bureau DG00 (voorheen TBGI). De daarin opgenomen tarieven zijn niet gebaseerd op actuele ramingen van activiteiten en kosten bij het SSC-ICT, maar vinden in belangrijke mate al hun oorsprong in 2010 toen TBGI1 in samenwerking met het Programmabureau DWR een initiële kostenbegroting per kostensoort voor de rijksbrede ICT voorzieningen heeft gemaakt.

De tarieven hadden in 2011 dus wel een onderbouwing met begrotingen per kostensoort. In de eerste jaren daarna, ongeveer tot en met 2013, worden de jaarlijkse tarieven nog mede bepaald/aangepast op basis van uitwisseling van informatie tussen de controllers van TBGI en SSC-ICT. Dit was vooral gericht op de financiële onderbouwing van de tariefaanpassingen tussen SSC-ICT en TBGI. Vanaf 2013 vindt de afstemming tussen TBGI en SSC-ICT over tarieven plaats op een aantal niveaus. Zo was er een Tactisch Aanbod Overleg (TAO) tussen TBGI en SSC ICT en een Tactisch Vraag Overleg (TVO) met de afnemers, waarin onder andere de besteding van het doorontwikkelbudget werd besproken en voorstellen tot wijziging van de tarievennota voor het volgend jaar werd gedaan. Door TBGI

¹ TBGI is formeel opgericht per 14-9-2010 en effectief gestart per 1-1-2011. De ramingen van de tarievennota 2011 zijn dan ook opgesteld door TBGI in oprichting, in samenwerking met het Programmabureau DWR

werd dit uitgewerkt in de tarievennota. Hiernaast werd meer op hoofdlijnen overlegd tussen het hoofd TBGI en het hoofd bedrijfsvoering SSC-ICT over de verwachte inzet van middelen, voorbereid door de controllers van de beide organisaties. Het opstellen van de tarievennota, inbreng en toelichting ervan in CIO beraad was de verantwoordelijkheid van TBGI, het tariefsvoorstel in de tarievennota kwam vooral tot stand op basis van beleidsmatige ontwikkelingen en keuzes, zonder bottom-up gemaakte financiële onderbouwingen.

SSC-ICT heeft aangegeven dat in de loop der jaren een verschuiving qua kosten heeft plaatsgevonden doordat ruimte in de oorspronkelijke begroting (vanwege inkoopvoordelen, efficiëntere inrichting van de infrastructuur of bijvoorbeeld het wegvallen van afschrijvingskosten of aanloopkosten) in overleg op managementniveau met TBGI is ingevuld met nieuwe functionaliteiten of software-releases. In die zin is de oorspronkelijke begroting niet zozeer qua omvang gewijzigd, maar wel qua onderliggende activiteiten en middelen. Om die reden zijn de tarieven vanaf 2014, ondanks efficiency verbeteringen, niet verlaagd maar grotendeels bevroren. Deze keuzes zijn destijds niet verwoord in de tarievennota's over die jaren.

Samengevat: de tarieven in 2011 waren micro/'bottom up' opgebouwd vanuit kostensoorten en begrotingen; vanaf 2013/2014 is vooral macro/ 'top down' gekeken: kunnen we met het handhaven/bevriezen van de tarieven de exploitatie en doorontwikkelingen financieren. Managementinformatie over (verschillen tussen) begrotingen en werkelijke kosten per voorziening werd door SSC-ICT en TBGI niet opgemaakt en kon ook niet worden opgemaakt omdat de financiële administratie bij SSC-ICT daar niet op was ingericht. De exploitatie van de DWR voorzieningen was na het samengaan van DWR en SSC-ICT opgegaan in de totale exploitatie van SSC-ICT.

2.2 Het tarief voor de rijks spas wordt door DG00-CIO Rijk op basis van begroting bepaald

Het beheer van de Rijks spas voorziening - € 3.4 mln. - wordt gevoerd door DG00-CIO Rijk. SSC-ICT vervult voor DG00-CIO Rijk de rol van administratiekantoor. De begroting wordt jaarlijks door DG00-CIO-Rijk opgesteld. In de begroting wordt onderscheid gemaakt tussen de volgende componenten:

- Personeelskosten SSC-ICT € 290.000
- Kosten leveranciers € 2.917.745
- Doorontwikkeling € 291.746
- Totaal € 3.499.491

De begrote kosten voor leveranciers, waarvan de grootste post betrekking heeft op het beheercontract met IdWare € 1.890.455, vloeien voor het merendeel voort uit meerjarige contracten (met vaste en variabele componenten) die waar nodig Europees zijn aanbesteed.

2.3 Tarief Haagse ring VPN fluctueert met aantal aansluitingen

Het tarief voor de Haagse Ring IP-VPN € 1.819.573 bestaat uit twee componenten: een bedrag voor aansluitingen en verbruikte capaciteit ad € 1.252.914 dat rechtstreeks bij de afnemers in rekening wordt gebracht en een bedrag voor vastrecht en kleine wijzigingen ad € 566.659.

Onderbouwing tarief voor aansluitingen en verbruikte capaciteit € 1.252.914
Dit bedrag is de optelling van alle aansluitingen van de klanten op IP-VPN (de onderbouwing van dit bedrag in bestanden van Logius gezien en redelijkerwijs te volgen). Het bedrag wordt door Logius rechtstreeks bij de afnemers in rekening gebracht en fluctueert (nieuwe en vervallen aansluitingen). Het bedrag is dus een momentopname. Logius heeft meerdere benchmarks laten uitvoeren o.a. door Gartner (2014) en Metri (2012). De Haagse Ring is opgenomen in de

benchmark van Gartner. Doel van de benchmark is inzicht verkrijgen in de mate van marktconformiteit van de door Logius ingekochte diensten en producten. De benchmarks worden alleen uitgevoerd voor uitontwikkelde diensten. De benchmark van Gartner laat zien dat de Haagse Ring marktconforme diensten levert.

Onderbouwing tarief voor vastrecht en kleine wijzigingen €566.659:

Het vastrecht ad € 566.659 houdt verband met de initiële aanlegkosten van de Haagse Ring. Omdat ieder departement nut geniet van deze netwerkvoorziening, is besloten dat ieder departement vastrecht betaalt. Na verloop van tijd zijn 4 ODC's opgericht met totale kosten €3.038.674. Om deze oprichting te financieren is het vastrecht aangehouden. Het besluit tot het aanhouden van het vastrecht is genomen in de stuurgroep Rijkscloud d.d. 19 maart 2015. Het vastrecht wordt aangehouden voor een periode van 10 jaar. Dit is langer dan de terugverdientijd van de aanleg van de kabel (Haagse Ring), waarbij verdere investeringen nodig zijn om generiek gebruik te kunnen maken van de Haagse Ring. Deze investeringen worden gefinancierd uit het vastrecht.

2.4 Het tarief voor netwerkvoorzieningen wordt in rekening gebracht door het SSC-ICT en stamt voor groot deel uit opdrachtbrief uit 2011

Het tarief voor de beheerkosten van netwerkvoorziening bedragen €1.935.134. Dit bedrag is gebaseerd op offertes van SSC-ICT. De opdrachtbrief uit 2011 is de onderbouwing van het bedrag in de tarievennota 2016. Het totaalbedrag in de opdrachtbrief uit 2011 bedroeg €1.501.155, waarbij het bedrag in de loop van de jaren is gewijzigd o.a. als gevolg van werkzaamheden voor de invoering van IPv6, uitbreiding van de capaciteit van de internetverbinding en de koppeling van organisaties aan Rijksinternet. Analog aan het gestelde voor de DWR voorzieningen is ook dit bedrag niet onderbouwd van gedetailleerde activiteiten- en kostenramingen.

2.5 Het tarief voor regiekosten Logius is afgesproken percentage van 10%

De regiekosten van Logius bedragen 10% (€ 181.957 en € 193.513) van de beheerkosten, dus 10% van € 1.819.573 en € 1.935.134. Dit percentage is vastgelegd door het ICBR en vastgelegd in de notitie kostenverdeling rijksbrede ICT.

2.6 Het tarief voor RIN is voornamelijk het resultaat van begrote personele kosten en door DICTU doorberekende kosten

Het rijksbreed identificerend nummer (RIN) wordt beheerd door CIBG. In de notitie kostenverdeling rijksbrede ICT is voor 2016 een tarief opgenomen van € 745.800. De belangrijkste componenten voor het bedrag zijn kosten voor direct personeel, in totaal € 433.194, opleidingskosten € 1.066, hosting & beheer DICTU € 213.733, kosten centrale organisatie € 15.718, Opslag I strategie € 13.560, ontwikkeling € 67.800 en resultaat € 729.

De kosten voor personeel zijn gebaseerd op ervaringscijfers op basis van tijdschrijven tegen tarieven uit de Handleiding Overheidstarieven 2016. De kosten die DICTU doorberekend vloeien voort uit de overeenkomst die CIBG heeft met DICTU. De opslag voor ontwikkelingskosten van 10% van de exploitatiekosten is vastgesteld door het ICBR. In het begrotingsproces wordt het hoofd ICT betrokken voor de inschatting van uren, en wordt een vergelijking gemaakt tussen de begroting en realisatie van het huidige met het vorige jaar. Bij de totstandkoming van de begrote bedragen wordt door het CIBG de principes van haar 'Kostprijsmodel CIBG 2013' toegepast, waarbij bijvoorbeeld de indirecte kosten naar rato van de omvang van de verwachte personeelsbezetting worden toegerekend aan eindproducten.

3 Zijn gangbare bedrijfseconomische grondslagen toegepast bij de totstandkoming van de begrote bedragen?

In hoofdstuk 2 hebben wij toegelicht hoe de tarieven daadwerkelijk zijn onderbouwd. Met toepassing van 'bedrijfseconomische grondslagen' wordt hier bedoeld of de tarieven zijn onderbouwd met activiteiten- en kostenramingen, contracten, geraamde personele kosten, kostenverdeelsleutels e.d.

Zoals in paragraaf 2.1 is toegelicht vinden de tarieven voor DWR oorspronkelijk (2010) hun onderbouwing in activiteiten- en kostenramingen. De in paragraaf 2.1. geschetste wijze van totstandkoming van tarieven impliceert dat vanuit de financiële administratie – in ieder geval tot en met 2015 - geen direct verband kan worden gelegd met de rijksbrede ICT voorzieningen. SSC-ICT heeft aangegeven dat de rijksbrede ICT dienstverlening beschouwd worden als zogenaamde Grote Applicaties, welke aan de hand van standaard bouwstenen geprijsd gaan worden. Er wordt momenteel een nieuwe systematiek uitgewerkt waarin ook de prijzen voor de rijksbrede ICT opnieuw worden vastgesteld. Dit zal meegenomen worden in de tariefsvoorstellen voor 2018. Dit is volgens het SSC-ICT geaccordeerd door het Bestuurlijk overleg (BO) van 3 november.

Voor de overige voorzieningen Rijkspas, Haagse Ring VPN's, netwerkvoorzieningen en RIN geldt dat de tarieven voor 2016 zijn onderbouwd met contracten, personele kosten, opslagen e.d.

4 **Staan de begrote en in rekening gebrachte kosten per voorziening in verhouding tot de daadwerkelijk gemaakte kosten?**

Wij maken onderscheid tussen:

- De in november 2015 door het ICBR vastgestelde tarieven voor 2016 (de tarieven waarvan wij de onderbouwing in hoofdstuk 2 hebben toegelicht).
- De door SSC-ICT, Logius en CIBG in 2016 gemaakte kosten.
- De door SSC-ICT, Logius en CIBG in 2016 gefactureerde kosten.

De bedoeling was om een tussentijds beeld op te nemen over de gemaakte en gefactureerde kosten na afloop van het eerste halfjaar 2016 in relatie tot de tarieven volgens de tarievennota voor 2016.

Om de vraag van dit hoofdstuk te kunnen beantwoorden moeten de administratieve systemen (grootboek/projectenadministratie, inrichting van de informatievoorziening) daar op zijn ingericht.

Samengevat is de situatie:

- SSC-ICT: de administratieve systemen waren tot en met 2015 niet ingericht om de kosten van de rijksbrede ICT voorzieningen eenvoudig inzichtelijk te maken (zie voor de ingezette ontwikkeling vanaf 2016 de toelichting in paragraaf 4.1).
- Logius: het administratief systeem is hier wel op ingericht maar Logius heeft facturen vanuit Defensie en SSC-ICT nog in verschillende stadia van verwerking. Een volledig overzicht kan op dit moment nog niet worden opgesteld; Logius deelde ons mede dat de budgetten wel nagenoeg volledig zullen worden uitgeput.
- CIBG: de administratieve systemen zijn er op ingericht om per kostensoort inzicht te kunnen geven in de ramingen en realisaties (zie paragraaf 4.2).

Op grond van deze stand van zaken is in afstemming met de opdrachtgever besloten om met uitzondering van CIBG geen tussenbeeld op te nemen over de gemaakte en gefactureerde kosten. Na afronding van het jaarrekeningtraject zal een totaaloverzicht worden opgesteld door de betreffende organisaties. Hierna volgt nog een nadere toelichting over de situatie bij het SSC-ICT en het CIBG.

4.1 Informatie over kosten voor DWR voorzieningen verbeterd maar is nog niet volledig

Om deze onderzoeksvraag goed (volledig, juist en betrouwbaar) te kunnen beantwoorden moeten begrote en werkelijke kosten per voorziening worden geregistreerd in de financiële administratie. Dat gebeurde zoals in de voorgaande paragrafen al is aangegeven bij SSC-ICT tot en met 2015 niet. Vanaf 2016 wordt naar ons door het SSC ICT is medegedeeld wel gewerkt met een projectadministratie per voorziening.

Toelichting SSC-ICT in samenspraak met DGOO-control:

De direct gemaakte kosten voor de verschillende Rijksbrede ICT voorzieningen zijn inderdaad vastgelegd per voorziening op zogenaamde projecten. Momenteel

zijn nog niet alle kosten van 2016 bekend of verwerkt, pas na de jaarafsluiting is een volledig beeld te geven.

Verder speelt mee dat de kostentoerekening van SSC-ICT, in het kader van de kostprijsontwikkeling voor grote applicaties, nog in ontwikkeling is.

Aan het Bestuurlijk overleg (BO) van SSC-ICT is toegezegd dat in juni 2017 de uitkomsten over geheel 2016 worden verwerkt tot een nieuw tariefsvoorstel voor de diensten die SSC-ICT levert, welke vanaf 2018 gaan gelden. In lijn daarmee wordt het volgende voorgesteld:

Na afronding van het jaarrekening traject 2016 van SSC-ICT, wordt een volledige kosteninventarisatie opgesteld en op basis daarvan zal een voorstel opgesteld worden voor de tarieven van de rijksbrede ICT voorzieningen voor 2018.

4.2 RIN: begroting en kosten ongeveer in balans

De realisatie tot 1 juli 2016 en de prognose afgezet tegen de begroting laten het volgende beeld zien:

<i>Kostensoort</i>	<i>Begroot X € 1</i>	<i>Realisatie 30-6-2016 X € 1</i>	<i>Prognose 31- 12-2016 X € 1</i>
Direct personeel Business	44.374	26.392	52.784
Opleiding, representatie en vergaderkosten	1.065		1.065
Direct personeel functioneel	388.820	98.976	272.302
Centrale organisatie	15.719	7.859	15.718
Hosting & beheer DICTU	213.733	119.367	238.733
Opslag I Strategie	13.560	6.780	13.560
Ontwikkelbudget 10%	67.800	44.977	149.954
Totaal kostprijs	745.070	304.351	744.116
Te factureren	745.800	372.900	745.800
Eindresultaat	-730	-68.549	-1.684

Toelichting CIBG: de realisatie halverwege het jaar bedroeg 40% van de begroting. De tabel laat, rekening houdende met enige vertraging in tijdschrijven door personeel en facturatie, zien dat realisatie en begroting in verhouding tot elkaar staan.

5 Aanbevelingen

5.1 Duidelijke keuzes maken in de sturing en beheersing van de DWR voorzieningen

Hoe de bevindingen in de voorgaande paragrafen gewogen moeten worden is afhankelijk van de beoogde wijze van sturing & beheersing (governance). Uit oogpunt van financieel beheer lijkt het ons noodzakelijk om management informatie te kunnen genereren over voorgenomen en gerealiseerde beheer- en ontwikkelactiviteiten, de daarvoor geraamde en gerealiseerde investeringen en kosten, verschillenanalyses, doelmatigheid/efficiencyresultaten enzovoort. Over deze zaken zijn de afgelopen jaren tussen TBGI en SSC ICT geen (duidelijke) afspraken gemaakt.

Dit beeld – het ontbreken van duidelijke afspraken – wordt voor wat betreft het Rijksportaal bevestigd in de Notitie 'Governance Rijksportaal' van 22 april 2016 (referentie 3865914) waarin de knelpunten van de huidige governance zijn geanalyseerd en waarin een voorstel is gedaan voor de nieuwe governance. Het voorstel richt zich ook op verantwoordelijkheden en procedures voor de totstandkoming van begrotingen en tarieven, waarmee dus in opzet een oplossing wordt geboden voor de in het verleden bestaande gebrek aan transparantie. Wat wij in het voorstel wel missen – en dat is onze aanbeveling – is een uitwerking van de getrapte (strategisch, tactisch, operationeel) periodieke bestuurlijke informatievoorziening over de totstandkoming van de begroting en de werkelijke kosten voor beheer en doorontwikkeling.

6 Verantwoording van het onderzoek

6.1 Werkzaamheden en afbakening

Ons object van onderzoek is paragraaf 4 ('cijfers overall beeld') uit de notitie kostenverdeling rijksbrede ICT voorzieningen 2016 (d.d. 25 november 2015), de daaraan ten grondslag liggende kostenonderbouwing en daadwerkelijk gemaakte kosten. Onze werkzaamheden bestonden uit het houden van interviews met functionarissen van DGOO/directie CIO Rijk, SSC-ICT, CIBG en Logius en het bestuderen van documenten en gegevensbestanden.

6.2 Gehanteerde Standaard

Deze opdracht is uitgevoerd overeenkomstig Standaard 4400 "Opdrachten tot het verrichten van overeengekomen specifieke werkzaamheden met betrekking tot financiële informatie."

In dit rapport wordt geen zekerheid verschaft, omdat er geen controle-, beoordelings- of andere assurance-opdracht is uitgevoerd. Indien aanvullende werkzaamheden zouden zijn verricht of indien er een controle- of een beoordelingsopdracht zou zijn uitgevoerd, zouden wellicht andere onderwerpen zijn geconstateerd die voor rapportering in aanmerking zouden zijn gekomen.

6.3 Verspreiding rapport

De opdrachtgever, de heer H.E. Wanders (CIO Rijk), is eigenaar van dit rapport. De ADR is de interne auditdienst van het Rijk. Dit rapport is primair bestemd voor de opdrachtgever met wie wij deze opdracht zijn overeengekomen. In de ministerraad is besloten dat het opdrachtgevende ministerie waarvoor de ADR een rapport heeft geschreven, het rapport binnen zes weken op de website van de rijksoverheid plaatst, tenzij daarvoor een uitzondering geldt. De minister van Financiën stuurt elk halfjaar een overzicht naar de Tweede Kamer met de titels van door de ADR uitgebrachte rapporten en plaatst dit overzicht op de website.

7 Ondertekening

Den Haag, 13 december 2016

Auditdienst Rijk

Auditdienst Rijk
Postbus 20201
2500 EE Den Haag
(070) 342 77 00